

گزارش شرکت در هفتمین کنگره جهانی آموزش و پرورش تطبیقی

غلامعباس توسلی

کنگره جهانی آموزش و پرورش که به دعوت شورای جهانی انجمنهای آموزش تطبیقی در سراسر جهان هر دو سال یکبار تشکیل می‌شود، هفتمین نشست خود را در تاریخ ۲۱ ژوئن الی ۳۰ ژوئیه در کانادا در دانشگاه مونترال تشکیل داد. سخنرانیها به‌طور رسمی از ۲۶ تا ۳۰ ژوئن ایراد شد.

اششمین کنگره در سال ۱۹۸۷ در ریودوژانیروی برزیل تشکیل شد که گزارش آن قبلاً به دانشگاه و وزارت فرهنگ و آموزش عالی ارسال گردید و در نخستین شماره‌نامه علوم اجتماعی (دوره جدید پائیز ۶۷) به چاپ رسید.

در هفتمین کنگره بیش از ۶۰۰ نفر از اساتید، محققان و صاحب نظران آموزشی از سراسر جهان شرکت داشتند و دهها کمیته و کمیسیون مسائل مختلف آموزشی و پژوهشی تا در سطح ابتدایی، آموزش بزرگسالان، آموزش متوسطه و آموزش عالی و فنی و حرفه‌ای و برخی مسائل جنبی را نظیر، آموزش، اقتصاد و استفاده از وسائل آموزشی و مسئله زبان‌آموزی مورد بررسی و بحث قرار دادند.

عنوان هفتمین کنگره: «توسعه، ارتباط و زبان» بود، به همین سبب مقالات زیادی در مورد فرهنگ و زبان و مسئله چند زبانی و دانشجویان خارجی در کشورهای غربی و غیره مطرح شد که تازگی داشت.

از ایران به جز اینجانب، سه نفر از وزارت آموزش و پرورش شرکت کردند (بدون آنکه مقاله‌ای ارائه کنند) و چند تن از ایرانیان مقیم فرانسه و کانادا و آمریکان نیز سخنرانی کردند و هر کدام مقاله‌ای در زمینه آموزش عالی و آموزش زنان و غیره ارائه کردند. جلسات کنگره صبح و عصر تشکیل می‌شد و عملاً از ساعت ۸ صبح الی ۶ عصر ادامه داشت و به دو قسمت اصلی تقسیم می‌شد:

۱- جلسات عام که معمولاً صبحها از ساعت ۱۰ تا ۱۲ تشکیل می‌شد و چند تن سخنران مشهور مسائل آموزش و پرورش را در مقیاس منطقه‌ای یا جهانی مطرح می‌ساختند.

۲- کمیته‌های تخصصی که مسائل ویژه و طبقه‌بندی شده نظیر آموزش عالی، آموزش - بزرگسالان، آموزش فنی و حرفه‌ای و غیره را به بحث می‌گذاشتند.

اینجانب علاوه بر شرکت در جلسات عام در چند کمیته (برحسب وقت و علاقه) شرکت داشتم از جمله در کمیته آموزش عالی و توسعه آن شرکت کردم و مقاله‌ای نیز ارائه کردم. برای مزید فایده، برخی ره‌آورده‌های کلی و نتیجه‌گیری‌هایی را که در مجموع می‌توان از سخنرانی‌ها استخراج کرد به‌طور خلاصه بیان می‌کنم:

۱- آموزش در جهان امروز باید بر محور «توسعه، ارتباطات و زبان» که عمل آموزش را تشکیل می‌دهد شکل گیرد و نتایج خود را در توسعه ارتباطات و رشد فرهنگی و توسعه اقتصادی و اجتماعی به‌ثمر رساند.

۲- در زندگی حرفه‌ای و برقراری ارتباط دائمی با مراکز آموزشی و تحقیقاتی که دائماً در حال تحول و تغییر هستند امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است.

در این مورد، میشل دو بو این کنگره و کنگره‌هایی نظیر آن را به یک بازار آزاد اندیشه با اسناد و مدارک فراوان تشبیه کرد که هر کس از میان آن باید کالای مورد نظر خود را انتخاب کند. این بازار بسیار پر جنب و جوش است و می‌توان آن را بازار اندیشه علمی نامید.

۳- تعداد گزارشها و برخوردها بسیار زیاد بود و با سرعتی که کنگره سیر کرد رسیدگی و تحلیل آن به آسانی میسر نیست و درک بهتر آن با تحلیل محتوی و طبقه‌بندی موضوعات میسر است، روشهای هر یک باید ارزیابی و روشن گردد و ابهامات برطرف شود، چه اکثر گزارشها بین رشته‌ای و چند رشته‌ای و نمایانگر فرهنگهای مختلف بود. تحقیقات به حدی توسعه یافته و مجلات علمی به اندازه‌ای زیاد شده که بررسی و شناخت همه آنها میسر نیست.

۴- شیوه تحقیق در آموزش و پرورش چیست؟ آیا باید تجربی باشد و با روشهای دقیق و ابزارهای امتحان شده سنجیده شود یا مبتنی بر طرح فرضیه‌ها و رد یا قبول آنها به صورت نظری

باشد؟ در بسیاری موارد شیوه‌های کار نظری هنوز تسلط داشت ولی در مقابل آن شرح تجربیات شخصی و مطالعات انفرادی که معلوم نبود به اتکاء چه دیدگاههای نظری فراهم شده اند در میان سخنرانیهای فراوان دیده می‌شد، در مواردی تحقیق مقایسه‌ای روی چند کشور و در موارد دیگر توصیف و تصویر آموزش در باره یک کشور توسط محقق از کشور دیگر ارائه می‌شد و جنبه مونوگرافی (تک‌نگاری) داشته، حتی مونوگرافیهای مقایسه‌ای نیز زیاد به چشم می‌خورد.

۵. اکثر گزارشها در جهت بهبود کیفیت آموزش سیر می‌کرد و معتقد بود که آموزش و پرورش تطبیقی باید در جهت بهبود وضع آموزش در سطح جهانی کمک موثری بنماید. دید محدود از تحقیقات تطبیقی وافی به مقصود نیست و باید آموزش و پرورش تطبیقی با توجه به تجربیات کشورها در سطح جهان توسعه یابد.

۶- بحران اقتصادی این دهه تاثیر زیادی بر تحقیقات در زمینه آموزش و پرورش تطبیقی داشته است در حالی که در کشورهای جهان سوم ظرفیت زیادی برای تحقیقات آموزش و پرورش تطبیقی وجود دارد و اکثر این کشورها از امکانات کمی برخوردارند.

۷- سطوح تحقیق در آموزش و پرورش تطبیقی:

الف) جمع‌آوری اطلاعات دقیق و همه‌جانبه و توصیف معنی‌دار واقعیت که در محیط‌های دیگر قابل هضم و قابل بحث و انتقاد باشد از ضروریات اولیه در تحقیقات است.

ب) عملکرد و فرآیند آموزشی چیست؟ به عبارت دیگر عوامل مختلف نظام آموزشی چگونه عمل می‌کنند و هر کدام چه نقشی دارند، توجه خاص به نحوه عملکرد و عوامل آن آموزش و پرورش، رفتار آنان و کارکردهای نظام آموزش به‌طور کلی باید مورد توجه قرار گیرد.

ج) نتایج و فرآیندهای آموزش و پرورش در یک دیدگاه تطبیقی، ارزیابی اصلاحات گذشته و قلمرو آن در برخی برنامه‌های عام (مانند) که چهل کشور را در برسی گرفت بخوبی در کنگره منعکس نشده است.

د) بحث در زمینه نظریه‌ها و روشها منعکس کننده کوششهایی است که از چند کنگره قبل شروع شده و تا کنون پیشرفتهای زیادی کرده است. مع هذا این طرحهای نظری بدون توسعه مشاهدات محلی و منطقه‌ای نتیجه‌ای مطلوب را بیار نمی‌آورد. طرحهای نظری در صورتی که فاقد مفروضات قابل آزمون باشند، مقایسه را بسیار دشوار می‌سازند.

۸. در مورد مسئله زبان، بخش عمده وقت کنگره صرف گزارشهایی شد که خاصه در کشورهای چند زبانه مطرح می‌شود. به علاوه در مورد آموزش زبان به خارجیها و مسئله تفاهم زبان در سطح یک کشور یعنی آموزش زبان مشترک به صاحبان فرهنگهای مختلف بحث و بررسیهایی به عمل آمد.

۹. آموزش در وضع جدید، استفاده از تکنولوژی آموزشی را که متأسفانه در حال حاضر

بسیار پرخرج و تخصصی هستند، الزامی می کند، در حالی که در بسیاری از کشورهای در حال توسعه و حتی در کشورهای صنعتی امکان استفاده از آنها میسر نشده است و این ابزارها جنبه کارهای یدی و صنایع دستی (آرتیزانا) را حفظ کرده است.

۱۰- کار و تخصص جوانان، آموزش زنان، انتشارات، آموزش در سطح ملی و بین المللی مسئله نظریه و روش همگی هنوز باید بدقت حلای شوند. و کنگره توصیه کرد که چندین گروه کار و تحقیق تشکیل شود و روی گزارشات موجود کار کند تا نتایج کامل آن بر همه روشن و به جامعه علمی ارائه گردد.

۱۱- بطور کلی آموزش تطبیقی نقش محدود لیکن مهمی در جامعه علمی ایفا می کند که می تواند تجربیات مهمی را به صورت نظریه های عام و جهان شمول منعکس سازد.

در پایان، کنگره قطعنامه ای صادر کرد که قرار شد پس از تنقیح برای اعضاء فرستاده شود. از نکات مهم بجز توصیه به تحقیق و پژوهش مشترک، محکوم ساختن حکومت چین در مورد سرکوب جنبش دانشجویی اخیر آن کشور بود به طوری که محل برگزاری کنگره آینده که قرار بود در چین (پکن) باشد به این دلیل فعلاً معلق ماند.

در زیر برخی عناوین جالب را ذکر می کنیم و در پایان مقاله هایی را که در مورد ایران در این کنگره ارائه شد نام می بریم:

الف- مسائل نظری در پژوهشهای آموزش و پرورش تطبیقی:

- ۱- نظام مفاهیم و مطالعه فرآیندهای تربیتی. از ژوگن اشریور از دانشگاه فرانکفورت.
- ۲- کفایت نظام تحقیقاتی در آموزش و پرورش تطبیقی، از مرسدس فیلوس لوزانو، اسپانیا.
- ۳- روش شناسی آموزش و پرورش تطبیقی از جرج پاشاویوس، آمریکا.
- ب- توسعه آموزش عالی در جهان در سالهای اخیر:

۱- دیدگاه سیستمی در آموزش عالی، چارچوبی برای پژوهشهای و برنامه ریزیهای آموزش و پرورش تطبیقی، از فیلیپ آبلنج، آمریکا.

۲- آموزش و پرورش و یکپارگی، ستاسه ریچ، آلمان.

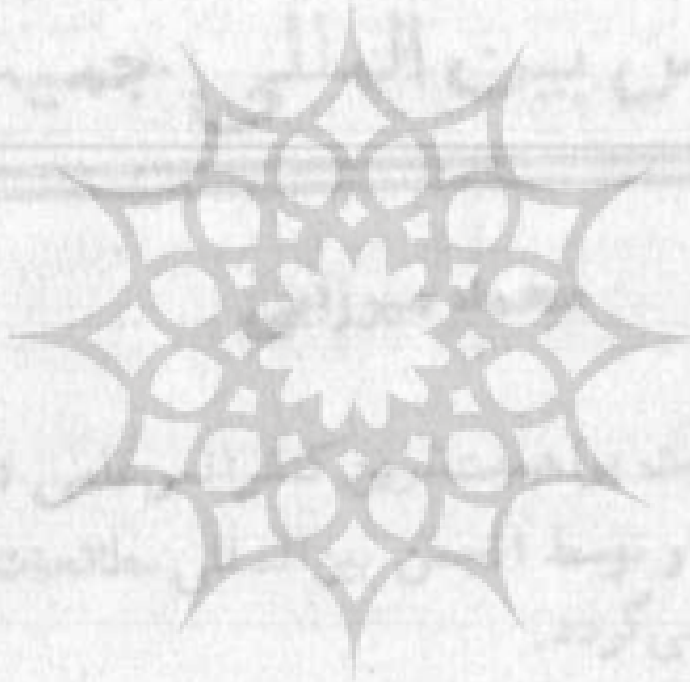
۳- آموزش و پرورش، آرنه لیب، آلمان.

۴- مطالعه تطبیقی و بین المللی در رابطه با امتحانات و ارزیابی پایداری بوسیله امتحانات سراسری، جان رولف، آمریکا.

۵- مسائل آموزش عالی در ایران قبل و بعد از انقلاب اسلامی (مطالعه کمی و کیفی) سخنرانی الین جانسون، آمریکا.

- ۲- اصلاحات دانشگاهی ایران بین ۱۹۸۱ تا ۱۹۸۸ از شهزاد مجایی.
- ۳- توسعه آموزش عالی در ایران و مسئله دانشجویان ایرانی در خارج از کشور، از سعید پیوندی (فرانسه).
- ۴- آموزش و پرورش زن مسلمان در دوران بعد از انقلاب، از گلنار مهران، دانشگاه (اکلاهما-آمریکا) و- تضادهای زبانی در یک جامعه مابعد استعمار و غیره.

گزارش کنفرانس بین‌المللی جمعیت دردمالی

کنفرانس بین‌المللی جمعیت دردمالی در تهران، ۲۰ سپتامبر (۹) و ۲۱ شهریور (۱۰) ۱۳۶۹ (در ساختمان دانش) برگزار شد. این کنفرانس توسط انجمن مطالعات علمی و با همکاری بعضی جمعیت سازمان علمی و فرهنگی برگزار می‌گردد.

کنفرانس بحال ۱۹۸۹ در شهر نیویورک (۲۰ سپتامبر) و ۲۱ شهریور (۲۱) در ساختمان دانش (Nigian Biazvan) برگزار می‌گردد. این کنفرانس تحت‌توزیر عبدالفتاح کردی و ۲۰ نفر از استادان محققان رتال جامع علوم انسانی علمی از کشورهای مختلف دنیا در این کنفرانس شرکت داشتند. بعد از برپایی افتتاحیه و سخنرانی‌های زیاده‌گفتی در یک جلسه عمومی که کلیه شرکت‌کنندگان در کنفرانس حضور داشتند موضوعهای اصلی کنفرانس مطرح گردید و بعد از آن جلسات علمی کنفرانس که به‌طور عریضانه در سه سالن جداگانه و سه بار در روز تشکیل می‌گردید شروع شد و این جلسات تا روز چهارشنبه ۲۰ سپتامبر (۹ شهریور) ادامه یافت. مقاله‌ها عموماً چاپ و تکثیر شده بودند و یک‌روز قبل از شروع کنفرانس به‌منگم ثبت‌نام در اختیار شرکت‌کنندگان قرار می‌گرفتند. در هر یک از جلسات حدود شصت دوازده زبان و نود مقاله ارائه شد و حدود چهل دوازده مقاله به بحث و نقد و اظهار نظر درباره مطالب ارائه شده اختصاص می‌یافت.